

Resan till Uppsala och Riksidrottsmuseet

5 SEPTEMBER

Ett femtiotal av vår förenings 300 medlemmar har varit i Uppsala och Stockholm på fina kulturhistoriska besök. Det första hos Nymans Vänner, där Hans Bodin gav en bred bild av Nymans cykel- och motorhistoria. Tioalet Hermescyklar tillverkades 1894.

Nymanbolagens produktionen var år 1939 en miljon cyklar. År 1960 blir Monark-Crescent ett bolag. Tre år senare tillverkas sista riktiga Crescentcykeln.

Mopeden, cykeln som gick av sig själv, började tillverkas 1946.

År 1951 såldes en moped för 675 kronor och gick tio mil på en tank.

Hans Bodin, till vänster, kan mycket om Nymanbolagens tillverkning av mopeder, motorcyklar och utombordsmotorer och förmedlade det till bland andra Bengt Persson, Stig och Jan-Åke Hedström, Erik och Nell Ersson, Nils Frölander samt Eskil Svensson.

Hans Bodin berättar om Hermes- och Crescentcyklar för Lillemor Forsberg, Bengt Hedén, Henry Hagback och Nils Frölander.

Nya Riksidrottsmuseet på Djurgården

Bussresan med kulturhistoriska nedslag avslutades på nya Riksidrottsmuseet på Djurgården. Där blev Gunder Hägg- och Bernt Johanssons-filmer (OS-segern) 1976 några höjdpunkter.

Sedan museet invigts och öppnas för allmänheten 16 juni är Sandvikens idrottshistoria del i Sveriges. Mellankrigstidens idrott representeras i en monter av Sandvikens IF:s allsvenska fotbollslag mot Brage från Borlänge på Norra IP och Gösta Dunker, Gästriklands och Norrlands förste VM-spelare, är en av huvudpersonerna.

En bandybild från en match mellan Sandvikens AIK och Forsbacka IK är ett annat blickfång.

Ett större fotografi från allsvenska fotbollspremiären mot Gais hösten 1929 kan också ses.

Bruksidrotten är en viktig del av svensk idrottshistoria.

Bo Nordlund, GHF:s sekreterare, var jämte ordföranden en av de hundratalet inbjudna.

Verksamheten i bilder

FOTO: KAJ ANNEBRANT

Nisse som boxare

Vår Nils Frölander, Bo Nordlund och jag deltog i Gästriklands Idrottsförbunds program på Gävle Stadsbibliotek 6 september, när GIF:s 100-årsfirande inleddes och pågår under i stort sett hela hösten på bibliotek runt om i Gästrikland. Nisse intervjuade tre generationer Antman från Boxningsklubben Falken i Gävle. Tommy, farfar, Sören mest meriterade sonen och dennes son Martin berättade om sin sport. Linnea Andersson representerade tjejerna i klubben.

Iklädd "Lillen" Eklunds handskar och huvudskydd avslutade Nisse med revyhistorien om boxaren som blivit knockad och ligger på en bår men hör läkaren säga: "Han kommer inte att se solen i morgon." Boxaren blev imponerad för han såg inte solen den dagen. Det var mulet.

Motorkvällen lockade 120 lyssnare

Många intresserade

Motorstjärnorna "Posa" Serenius, "Varg-Olle" Nygrens och Ove Fundins 1700 mil på mc från Sydkorea genom forna Sovjetunionen till Helsingfors var inte utan dramatik. De målmedvetna herrarna var inte alltid överens om vägvalen, och Varg-Olle var på egna utflykter några dar.

Det kom fram under Motorsportens kväll på Stadsbiblioteket i Gävle, då flera än 120 med ett djupt motorintresse tog chansen att lyssna på och ställa frågor till fem motorlegender med VM- och SM-guld i olika motorgrenar.

Posa hade Kenneth Leim, Per Tjerneld, Mikael Nordström och Bo Högberg omkring sig.

Alla har meriter som få och på alla slag av underlag. Men framgångarna har krävt mycket, inte minst i egna uppoffringar och "grabbtag" i plånböckerna.

Verksamheten i bilder

FOTO: KAJ ANNEBRANT

Hasse och Nell hos PRO i Sandviken

Hans Liljekvist var förste nordbo att springa 800 meter under 1.50 mitt under andra världskriget i Helsingfors (1943). Det berättade han för 40-talet åhörare i Valhalla i Sandviken.

Hans blev avstängd från tävlande i ett år 1946, då Gunder Hägg och Arne Andersson fick livstidsstraff för att ha tagit emot pengar. Liljekvist lovades få tävla i OS i London 1948 – men Svenska Friidrottsförbundet och Sveriges Olympiska kommitté svek honom.

Nell vann som 17-åring två SM-guld på 100 och 200 meter på Norra idrottsplatsen hemma i Sandviken och upprepade det ett år senare i SM i Helsingborg. Hon fick 1952 springa med olympiska elden i Sandviken och fick som första gästrikekvinna tävla i OS.

Tussen kan ännu

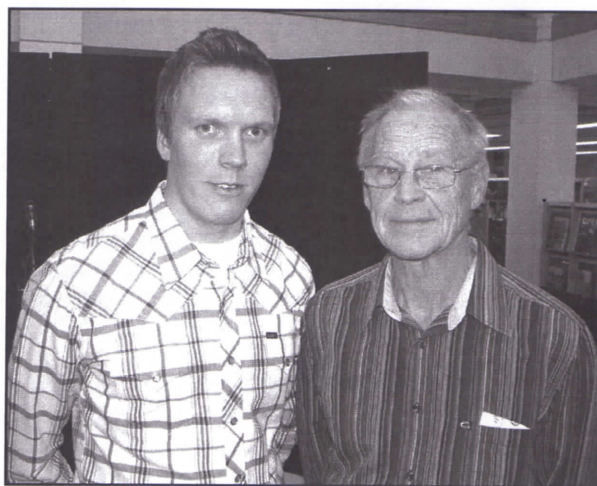
Susanne "Tussen" Formgren i Ockelbo har länge haft en udda hobby – hon lyfter kändisar! Det kan hon än, även om den aktiva karriären i styrkelyft är avslutad sedan några år. Tussen passade på att lyfta Ann-Gerd Bergdahl, kanslichef i Gästriklands Idrottsförbund, sedan hon berättat om idrottskarriären med två VM-guld, 1991 och 2003, vid ett Idrottskafé i Ockelbo bibliotek med anledning av Gästriklands Idrottsförbunds 100-årsjubileum. En film om Erik "Ockelbo" Lundgren, racerföraren och innovatören, visades. Zoltan Horvath berättade om när basketen kom till Ockelbo, och Elisabeth Högberg, Jädraås, om skidskytte.

Idrottskafé i Sandviken 16 oktober

Två bandystjärnor, Johanna Pettersson, trefaldig världsmästarinna och SM-guld med SAIK i år, och Daniel Berlin, 20 år, JVM-guld, Pojk-SM-guld i SAIK, allsvensk debut som 17-åring och A-landslagsspelare i år, berättade i Ljushallen på Sandvikens Folkbibliotek om sina mål i idrottskarriären.

Johanna hoppas på ett fjärde VM-guld i vinter i Dalarna. Daniel hoppas att tillsammans med idolen Magnus Muhrén göra sin bästa säsong hittills i SAIK. Den inleddes bra i den Svenska Cupen, där samspelet med Murren gick perfekt. Daniel har många videorullar med inspelade matcher där denne och Pelle Fosshaug spelar bandy när den är som bäst.

Lennart Andersson, en av Sandviken IF:s bästa spelare på 1950-talet när SIF var fjärde bäst i Allsvenskan och satte publikrekord med över 20 000 åskådare mot IFK Norrköping hemma på Jernvallen i höstfinalen 1957. Lennart har spelat fotboll i 17 länder och på fyra kontinenter. En höjdpunkt blev SIF:s sex-veckorsturné i Afrika 1958 med en oavgjord match mot Ajax, de holländska mästare. Lennart var som Arne Hodin och Ingemar Clarin VM-aktuella men andra föredrogs av UK. 140 allsvenska matcher och 65 mål säger rätt mycket om Ljusne-Lennart.

Daniel Berlin, SAIK Bandy, och Lennart Andersson, Sandvikens IF, har mycket gemensamt. Johanna Pettersson var tvungen att rusa iväg till träning, innan program varit slut.

Gefle Gymnasii Idrottsförening 125 år:

"VIT OCH BLÅ, SEDAN ARTONHUNDRA ÅTTITVÅ."

Så skanderar Gefle IF:s klack på läktaren. Det kan lika gärna gälla för Vasaskolans idrottsförening som är några veckor äldre.

Den 12 november 1882 bildade några företagsamma elever med hjälp av adjunkten A. W. Ruuth Gefle Gymnasii Idrottsförening. I hela landet fanns då endast ett tiotal idrottsföreningar och inom kort skulle även Gefle IF födas, men interimstyrelsen diskuterade då om benämningen idrottsförening var lämplig, eftersom den redan var upptagen i staden.

Med sträng urskiljning tog styrelsen in nya medlemmar. Ett absolut krav var godkänt betyg i gymnastik. Medlemmar som kom för sent eller uteblev från övningar bötföllades kraftigt, vilket stärkte kassan.

Marinblå tröja och vita byxor

Föreningens gymnaster hade uppvisningar redan på 1880-talet och då bestämdes att gymnasterna för starkare estetisk njutning skulle bära enhetlig dräkt med marinblå tröja och vita byxor. Färgerna har sedan dess kommit att förknippas med mycket av Gävleidrotten.

Läroverket hade redan stark tradition inom idrotten då den svenska gymnastikens fader Per Henrik Ling hade en brorson, Henrik Erland som gymnastiklärare vid läroverket, och han blev föreningens första inspektor.

Dragkamp, fäktning, segling och skridskosport samt löpning var länge dominerande grenar i föreningen, medan lagspel med boll hade det svårare att bli accepterade.

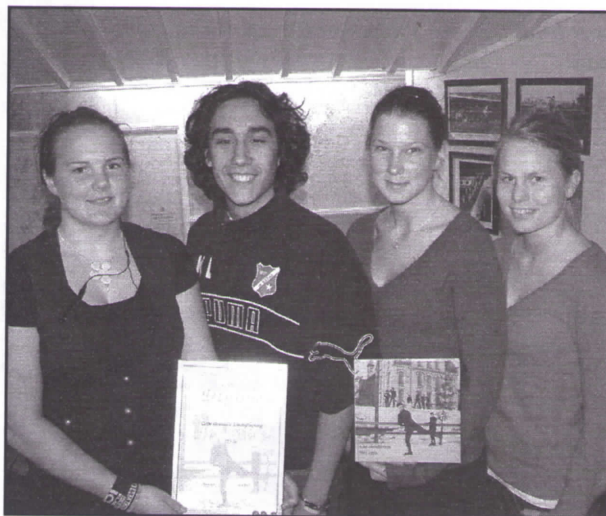
Vid de tidiga olympiaderna i Paris 1900 och Athen 1906 deltog några ynglingar som gått i läroverket. En av dem var Ernst Serrander, blivande chef för tidningen Norrlandsposten

Josef Ternström, Gästriklands förste guldmedaljör i OS, hade varit elev vid läroverket. Josef var med och i det segrande terränglaget i Stockholm 1912. En före detta elev var också konståkaren Rickard "Ricken" Johansson, vilken tog silver redan 1908 vid OS i London.

Egen skridskobana i Gavleån

Gymnasiets idrottsförening drev skridskobana på Gavleån nedanför Grand Hotell. Till musik och servering förlustade sig där särskilt det unga Gävle på kvällarna mot betalning och till glädje för kassören.

Föreningen betonade idrottens fysiska och moraliska fostran. Inte minst under alla de år då legendariske gymnastikläraren major Gustav Swedlund var dess inspektor. Han hade som elev vid skolan också varit drivande i idrottsföreningen.

Frida Löf, ordförande, Benjamin Ramirez Givell, Katarina Lundblad och Janina Eriksson tog emot GHF:s diplom till 100-årsjubilerande Gefle Gymnasie IF, bildad 1882 och jämngammal med Gefle IF – 125 år. Diplomet delades ut vid GHF-årsmötet i Kajutan, Jernvallen, 25 april. FOTO: KAJ ANNEBRANT

När IFK Gävle bildades så drog sig Gävle läroverksynglingarna dit, precis som till kamratföreningarna i andra städer, vilket tycks ha hotat gymnasieföreningens existens till den grad att man diskuterade att ta in andra än elever, men efter stridigheter sade rektor tydligt nej. Efter viss nedgång i verksamheten växte intresset på nytt under 1920-talet. Dock vägrade man på 1920-talet att bevilja flickor medlemskap. Då uppstod snart en särskild idrottsförening för flickor vid läroverket.

GGIF:s storhetstid 1936–1950

Sin storhetstid hade Gefle Gymnasii IF från 1936 till 1950 då läroverket vann sju bandyfinaler i riksturneringen om prestigefyllda Kronprinsens pokal. På Strömvallen spelade läroverket final mot Karlstad inför 3500 åskådare i februari 1936 och två år senare vållade bandyfinalen i Uppsala mot läroverket där, klagomål på Gävlegymnasisternas vedervärdiga uppförande på planen. Domarrapport och utredning av läroverkens rektorer blev påföljden Och debatt i Upsala Nya Tidning och Dagens Nyheter.

Numera samsas pojkar och flickor mest kring innebandy i gymnasiets idrottsförening, som fortfarande utser vem som varje år skall hyllas med den klassiska idrottsskölden, som Sveriges Centralförening För Idrottens Främjande delat ut sedan 1906 till landets gymnasieskolor. Värmotiverade val gjorde föreningen redan första åren, då man till läroverkets bästa idrottare utsåg gymnasisterna Gustaf Engström och Monte Afzelius, vilka båda 1907 spelat den första SM-finalen i bandy med IFK Gävle.

BO NORDLUND

Gästrikheidrotten 1957 i backspegeln

Söndagen den 27 oktober 1957 stuvade vi in oss vår lilla Ford, pappa, jag, min bror och ett par släktingar. Fotbollsfärden gick från Bollnäs för att se Sandvikens IF möta IFK Norrköping i höstfinalen, efter att SIF bränt av en sanslös segerrad under hösten med bland annat 5-0 mot Malmö FF borta.

Framme i Sandviken möter oss en sällsam stämning av karneval och kaos. Många kommer aldrig in på Jernvallens, andra plankar in. 20 088 betalande blir ett svårslaget publikrekord för fotboll i Gästrikland. Norrköpings klassiska lag är obevekligt i första halvlek tack vare Harry Bild, Torbjörn Jonsson och Putte Källgren i anfallet. "Zamora" Nyholm håller tätt, trots att han efter 35 minuter inte längre har hjälp av Åke "Bajdoff" Johansson, som skadar sig.

Förväntan stiger dramatiskt när Arne Hodin i andra halvlek kallt reducerar till 1-2 på straff och strax där efter skruvar in 2-2 på en klok passning från Lennart Andersson. Längre än så når inte SIF i de olidligt långa slutminuterna.

Lennart, Arne och Ingemar på VM-läger

Till ett VM-läger inför 1958 kallades sent under hösten Lennart Andersson, Arne Hodin och Ingemar Clarin,

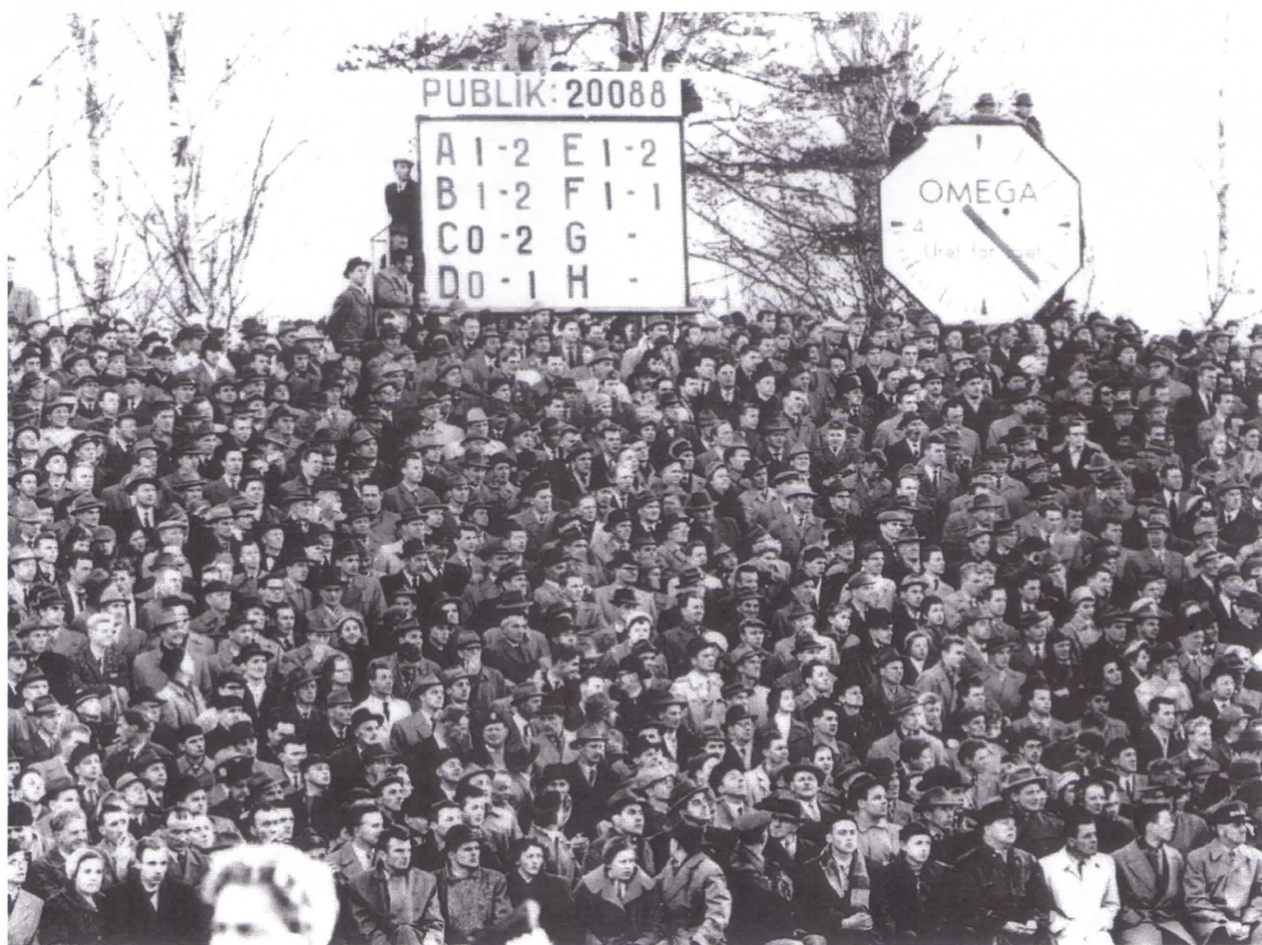
centerhalven som 1957 fick Gefle Dagblads plakett som bästa idrottare i Gästrikland. Av olika skäl fann dock ingen av Sandvikarna slutliga nåden hos UK, då VM-truppen slutgiltigt togs ut våren 1958.

Tyvärr blev det därefter en dystrare avslutning i allsvenskan, när brukslaget med nöd och näppe klarade sig kvar, vilket fick en skribent att fundera, om det var särskilt svårt för brukslag som Sandviken och Degerfors att hålla i längden och etablera sig i den absoluta toppen.

Gefle IF höll sig stadigt på nedre halvan i division II säsongen 1956/57. Mest uppmärksammas blev matchen i Boden, där först Sven Åkerblom och sedan Rune Åkerblom definitivt drog ned rullgardinen för hemmalagets förhoppningar om serieseger.

Vid sidan av Rune Åkerblom var Hans "Stöveln" Öberg på den tiden den målfarligaste i GIF:s fotbollslag. Han, som vanligtvis starkt förknippas med Gästrikheidrottens historiska SM-guld i ishockey 1957, då "Godis" som första landsortsklubb vann SM. Men den bedriften är redan så känd och så många gånger berättad, att vi istället tittar lite på gästrikeshockeyn i övrigt 1957.

GGIK spelade som enda svensk lag jämnt mot Haringay Racers i Ahearne Cup hösten 1957 och Gävles

Jernvallens publikrekord, 20 088 åskådare, sattes i allsvenskans i fotboll höstfinal 27 oktober 1957 mellan Sandvikens IF och IFK Norrköping. Matchen slutade oavgjord 2-2 sedan SIF:s Arne Hodin gjort hemmalagets båda mål, varav ett på straff.

kombinerade stadslag bjöd hårt motstånd mot Sovjet. Brynäs ramlade ur högsta serien, men till gästriketröst avancerade plantskolan Srömsbro dit, till en del tack vare lovande backfyndet "Masen" Karlsson.

"Bomben" i Sandvikens IF

Sandvikens IK med en rad Gävleimporter – bland andra "Bomben" Carlbaum – spelade sig till en tredje plats i division III, i kamp mot både Hemsta och Hüge. Anmärkningsvärt och möjligt då, men inte numera är att SIF:s centerstjärna i fotboll Lennart Andersson kunde dubblera med ishockey i division III

Gästrikedris i bandy

Gästrikedbandyn hade under ett par säsonger riskerat att förlora sin maktställning. Skutskär var vintern 1957 enda distriktslaget i division I, men gjorde desto bättre ifrån sig och var bara en poäng från serieseger och SM-final, där istället Örebro med nöd och näppe betvingade Hammarby. Rune Kock, PO Wallin och Boive Åkerlind var farligast framåt, medan Inge Cahlgren höll ihop försvaret så starkt, att han också var självskriven i landslaget, som denna vinter spelade bandyns första VM. Där det dock gick illa med bitter förlust mot Finland, men överraskande 2 – 2 mot Sovjet.

Torvald Åkerlöf bevisade sin kvalitet genom att ta plats i VM-laget, trots att han spelade med Forsbacka, som icke lyckats ta sig tillbaka till högsta serien. Däremot återtog SAIK sin traditionella plats där efter ett tillfälligt mellanår men överlägset spel i division II. Ett nytt SAIK var på gång med Gunnar Åberg, Göran Skoglund och Lars Lövdahl.

Svensk bandy analyserade och diskuterade 1957 ryssarnas framgångar och deras nya skridskoskickliga spelstil. Experter ifrågasatte det allt vanligare "säckförsvaret", som en fara för utvecklingen av svensk bandy, liksom det allt fränare spelet kropp mot kropp. Sargen ville fortfarande många ha bort. Den var ett av många hot från ishockeyn mot bandyn.

Einar Tætting, bandylegenden från Rättvik, försvarade sargen:

"När den kom in i bandyspelet dög det inte att stå och ta igen sig. Då fick vi fart på alla hörsäckarna. Det är löjligt att tala om någon risk för spelarna. Den är större i det stora grusbåset för hockeyspelarna."

Skidor och orientering

Skidans folk från Gästrikland hävdade sig väl 1957. Barbro Martinsson Valbo AIF upprepade sin bronsplacering i SM på 5 km från föregående vinter, då hon också varit 14:e på milen i Cortina-OS. Gästriklands skidsport förlorade henne emellertid säsongen 1958 till Skellefteå.

Under några vintrar gav Hedesunda IF:s långgrännare skidsporten i Gästrikland ett gott rykte.

Lagpriset i Vasaloppet 1957 vann Ture Larsson (7:a), Alex Jönsson (10:a) och Evert Nordin (28:a) och hemförde den prestigefyllda Kungäppelkålen.

Skidororientering dominerades för 50 år sedan av gästrikar och särskilt av dem i Valbo AIF.

Efter över fyra timmars kamp blev Folke Jonsson svensk mästare tre sekunder före klubbkamraten Inge Gunnarsson. Inte var det underligt att de anklagades för påräkning. På bronsplats kom Harry Björk Hedesunda IF och dessutom åkte Gustav Eriksson från Hofors i mål som fyra.

I skidbudkavle fick dock Valbo AIF på silverplats se sig besegrade i SM.

Sommarsäsongens orienteringskung i Gästrikland var veteranen Helge Hellström. Detta år i nybildade Hofors Godtemplare IK. I många år hade han varit i den absoluta eliten i såväl skidororientering som orientering, där hans bästa tävling 1957 resulterade i ett SM-brons.

Förr och nu

Som synes fanns det mycket att glädjas åt i Gästrikedridrotten för 50 år sedan och värt att erinra om. Gästriklands friidrott av tradition klassisk och framgångsrik i yppersta elitklass, befann sig emellertid i en jobbig vågdal, men skulle återhämta sig. Då som nu höll däremot fotboll, ishockey och bandy god elitklass.

BO NORDLUND

Han kom till Gefle ändå

"Häromdagen satt en ung man i andra klass i tåget, som utgår från Västerås kl. 6.08. Resan gällde Gefle. Konduktören tillsade i vanlig ordning om tågbyte i Tillberga. När samme konduktör efter tågets afgang till Stockholm går igenom kupén, finner han resenären sittande på samma plats. Den sistnämnde ser upp och frågar, om tåget gått från Tillberga.

Ja, jag sa ju till att det var tågombyte där, säger konduktören.

Jag hörde det men satt och filosoferade, så jag kom ej att tänka på det. Jag måste vara i Gefle kl. 9 i morgon.

Efter ett kort samtal, hvarunder resenären fick för sig att han genom att fortsätta ej kunde komma till Gefle till den nämnda tiden, tog han sitt handbagage, gick ut och – hoppade af vagnen. Konduktören såg ej tilltåget, men då han ej kunde finna mannen, telefonerades från Tortuna till Tillberga om saken.

En tralla utrustades för att möjligen plocka upp spillrorna av den förolyckade.

Snart fingo expeditionens deltagare syn på honom. Han mötte dem spatserande på banan och frågade om det var honom de sökte.

När han kom till Tillberga, hade tåget redan gått till Sala, men mannen tog saken lugnt och promenerade de tre milen till Sala, därifrån han med morgontåget sedan fördes till Gefle, där han i rättan tid kunde intaga sin plats".

(VÄSTMANLANDS LÄNS TIDNING)

Mannen var konståkningskungen Rickard "Rick-en" Johansson, enligt tidningsurklippet.

KAJ ANNEBRANT

Österfärnebo Idrottsförening

FIRADE 75 ÅR 7 JULI

Österfärnebo Idrottsförening firade sitt 75-årsjubileum lördag 7 juli med fotboll och friidrott på Sollidens idrottsplats, som invigdes 1937 och också 1947, då med banor för friidrott och en större nationell tävling, där bland andra Olle Laessker, Gävle Sport, EM-etta i längd 1946 i Oslo, och Per Eriksson, Arbrå, svensk mästare i femkamp, deltog.

75-årsjubileet fortsatte i Koversta hembygdsgård med bland annat utdelning av ÖFIF:s guldmedalj och uppvaktning av distrikts- och specialförbund, grannklubbar och Sandvikens kommun samt senare en jubileumsmiddag med dans.

ÖFIF har 505 medlemmar. Var tredje bybo är alltså medlem.

Seriespelet i fotboll kom igång redan 1933. Mest framgångsrikt har damlaget varit med spel under tre säsonger i division 1 med Ulrika Karlsson, bästa målvakt i Europa 1997. Herrarna, numera i division 4 och 7, har genom åren hållit sig där.

ÖFIF har fem ungdomslag i fotboll, 70 aktiva, och en fotbollsskola med cirka 50 deltagare.

Orientering, friidrott, skidor och motion är andra grenar i verksamheten, som hämmas av att det saknas en modern idrottshall i kommundelen fyra mil från Jernvallen i Sandviken. Detta försvårar träningen under vinterhalvåret.

När Eida Larsson, Aina Eriksson och Greta Andersson vinner ett SM i budkavleorientering i Hällefors blir ÖFIF riksbekant. Precis som 1959, när klubben kommer sexa bland 150 lag i prestigefyllda Tiomila i orientering. Hälningekavlen vinnas både 1959 och 1965.

Eiwe Wedin, "Littersbo"-Lasse Larsson och Annika Zetterberg (Folcke) höll landslagsklass i friidrott (men i andra klubbar än moderklubben).

När ÖFIF firade 75-årsjubileet den 7 juli delade Magnus Björklund ut fem guldmedaljer från Gästriklands Idrottsförbund till särskilt förtjänta medlemmar vid hembygdsgården Koversta. De fem nya med Gästriklands Idrottsförbunds guldmedalj är: Henry Jansson, Harry Björk, Per-Arne Johansson, Gunnar Herou och Sven-Gunnar Johansson.

Orienteringen är stor än. Allemansluffen ordnas för 37:e året med cirka 1 000 starter och mer än 40 000 sedan premiären. Bo Larsson, världsmästare i skidororientering för Årsunda IF, gjorde i år sin 31:a start i 5-dagars, som en av tio ÖFIF:are.

Kjell Nilson har genomfört alla Stockholm Marathon sedan starten 1979. Åke Persson åkte i vintras sitt 35:e Vasaloppet på skidor.

ÖFIF har också ett mycket gott rykte som arrangör större tävlingar som SM och DM.

Det saknades därför inte samtalsämnen när ÖFIF:arna såg bakåt men mest framåt.

KAJ ANNEBRANT

Optimism i Jädraås AIF, 80 år

Jädraås Allmänna Idrottsklubb firade 80-årsjubileet i Folkets hus 27 oktober med hundratalet medlemmar, och ordförande Ulf Henningsson såg framåt med optimism. Sektionerna fotboll, skidor och motion är populära för olika åldrar Jädraåsbor.

Fotbollsåret i division 6 slutade med kvalspel men inte uppflyttning, men Henningsson tycker det är imponerande att JAIK har ett B-lag i sjuan. Det bor endast 400 personer på orten, cirka hälften är medlemmar i idrottsföreningen.

Det bildades en förening 1919, men arbetslöshet och avflyttning fick JIF att ge upp 1925, men i april 1927 bildas Jädraås AIF, som haft många ledare som varit duktiga att hålla ekonomin i schack. Dansbanan gav först rätt goda intäkter. Abba lär ha framträtt i Jädraås på 1970-talet. Jokkmokks-Jokke gjorde även succé där. Senaste åren har ansvaret för bilparkeringarna under Ockelbo Marknad betytt mycket ekonomiskt för JAIK.

Jädraåloppet på skidor tillsammans med Jäderfors SK och med svensk och norsk elit var stort. Gunde Svan var en av dem som debuterade på elitnivå i Jädraås – och

segrade. Korpstafetten, som kallas Sveriges äldsta, och firade 60-årsjubileum i år, är ett viktigt breddarrangemang. En höjdpunkt i fotboll är segern i Bilmo Cup i Ockelbo fem år sen.

För 20 år sedan var Lars-Erik Ramström en av landets bästa skidjuniorer. Nu är Sanna Eklund och Elisabeth Högberg två av Sveriges mest lovande unga skidskyttar, men de tävlar endast i längdskidor och på rullskidor för JAIK.

Elisabeths farfar Sven verkade i 52 år i sin förening, varav 25 som ordförande. Bengt Persson, Nils-Erik Henningsson, Ulf far, Kjell Wiberg, Sven Olof Sundqvist, Ann-Mari Olzon-Eklund, och Jan Lööke är några trotjänare med från 20-talet till 42 år i föreningens tjänst.

Sundqvist finns bakom skidspåren och även föreningsgården på Jaikvallen, idrottsplatsen.

Styrelsen har en förhållandevis låg medelålder, och JAIK kan se framåt mot flera jubileer.

KAJ ANNEBRANT

Bosse och Kaj på Riksidrottshistorisk konferens

Vår förening representerades 27 oktober av Bo Nordlund och Kaj Annebrant på en idrottshistorisk konferens på nya Riksidrottsmuséet på Djurgården i Stockholm. Vi var runt 50 personer från 15 regionala föreningar, muséerna i Malmö, Göteborg, Stockholm, Mora och Falun, en del riksföreningar, Sveriges Olympiska kommitté, Sveriges Centralförening, SCIF, och Sisu Idrottsutbildarna.

Våra grannndistrikt företrädde av Gunnar Axelsson, Hans Malmsten och Lars Runsvik, Dalarna, Bernt Karlsson, Elsie Ekedahl och Birger Lindell, Uppland, samt Erik Wiger från Hälsinglands Idrottshistoriska Förening.

Örjan Westberg, tidigare GD-journalist, kom från Sveriges Olympiahistorikers Förening.

Olof Toftby, Borås, ordförande i Idrottshistoriska Riksförbundet, deltog även. Men vare sig livaktiga Småland eller Jämtland fanns med. Däremot Stockholm som ännu står utanför det nya riksförbundet och inväntar en fastare organiserad verksamhet på riksnivå.

Vi har en viktig roll

Walter Rönmark, ordförande i Svenska Bordtennisförbundet, inledde med att berätta historien om nya Riksidrottsmuséet och behovet av att fortsättningen är beroende av vårt engagemang i idrottshistoria mer än Riksidrottsförbundet och Sisu, idrottsrörelsens studieförbund.

"Håll i och håll igång så att Riksidrottsmuséet kan förstärka sin samordnande uppgift, lära ut, spegla det unika och svensk idrotts betydelse och förändring i ett världsperspektiv".

Det sa Rönmark och talade om nya möjligheter till samarbete med idrottshistoriska föreningar runt om i landet med temporära utställningar och utlåningar ur SCIF:s filmarkiv från Sveriges Television.

Jacob Bjurström, som tillsammans med Jens Lind fått fram flera hundra idrottshändelser samt räknar med att om ett år ha fördubblat antalet, informerade om hur filmerna kan utnyttjas med modern teknik.

En viktig fråga på konferensen var att utveckla samarbetet med idrottsmuséerna runt om i landet.

Därför arbetade sex arbetsgrupper under två längre pass med att ta fram idéer och fick sedan i omgångar presentera vad som borde göras och kan göras i flera steg framåt i tiden. Alla var då överens om träffas årligen, vartannat år på Riksidrottsmuséet och där emellan ute i landet. När riksförbundet har sitt årsmöte och konferens i Järvsö i slutet av oktober nästa år, blir det en.

Ett annat mål är att få en gemensam portal på Internet för idrottshistoria och föreningarna, där de kan visa upp sin verksamhet. Någon ville uppmuntra till besök hos varandra, så som vi har gjort till Dalarna, Uppland och Hälsingland.

Det betonades också att museer inte enbart ska vara "pokal-muséer" utan mycket mera och att samarbete med skolor, Sisu och företag kan öka kompetensen och säkra en god ekonomi att ta sig vidare från.

Vår förenings arbetssätt togs också fram som en förebild.

En e-postlista ska tas fram och utnyttjas för information om idrottsmuseerna, nya utställningar och kanske föreläsningsserier samt tips om nya aktiviteter som kan locka till oss medlemmar i ökad grad.

Vi måste i ökad grad lära oss ta hand om det material som vi får tillgång till. Vi bör också lära idrottsföreningar och idrottsförbund att gå tillbaka till protokoll som de såg ut fram till 1970. I dag gäller nästan enbart beslutsprotokoll i föreningslivet.

KAJ ANNEBRANT

Sune Scherps idrottshistoriska samling

Gästriketidrottens Historiska Förening har fått förtroendet att ta hand om Sandvikenbon Sune Scherps efterlämnade samling av klipp, resultat, bilder och idrottstidningar. Dokumenten handlar huvudsakligen om skidsport, för vilken Sune Scherp brann livet igenom.

Vår arkivarie Lennart "Klangen" Andersson har i samråd med Bo Nordlund arkiverat och sorterat samlingen. Redan finns en del av dokumentationen placerad vid sidan av övrigt idrottshistoriskt material i Gästrikerrummet på Sandvikens Folkbibliotek. Förhoppningsvis kommer något mer dit, medan annat placeras i vår förenings arkiv.

BO NORDLUND

Arne Andersson 90 år 27 oktober

Arne Andersson får 1943 Svenska Dagbladets Bragdmedalj. Han hade tangerat Gunder Häggs världsrekord på en engelsk mil 1942 och förbättrat året efter. Han slår världsrekord på 1500 meter med 3.45,0, och 1944 springer han engelska milen på 4.01,6.

90-åringen berättar att han och Gunder Hägg som äldre talat om att dom borde hjälpts åt att springa "milen" under fyra minuter. Arne sprang sin sista tävling i början av oktober 1945, sedan han och Gunder bland andra avstängts på livstid som proffs. Arne var 27 år och mera besviken än ett år yngre Gunder, som blivit "mätt" på idrottsliga framgångar.

Arne var folkskollärare och tävlade för Örgryte IS i Göteborg samt Hellas i Stockholm. Han blev änkeman för tre år sedan och bor i en pensionärslägenhet i Vänersborg.

KAJ ANNEBRANT